

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

بخش الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته الهیات

گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی

مشروعیت مجازات حبس از دیدگاه مذاهب خمس

مؤلف :

محدثه گروهی ساردو

استاد راهنما :

دکتر میثم تارم

استاد مشاور :

دکتر احمد جمالیزاده

شهریورماه ۱۳۹۱

چکیده:

مجازات حبس امروزه یکی از شیوه های مهم پیشگیری از جرم و مجازات مجرمین است. با توجه به اینکه در یک نظام اسلامی، کلیه مقررات بایستی براساس موازین اسلامی باشد، بررسی مشروعیت مجازات حبس لازم به نظر می رسد. به همین منظور در این پژوهش پس از بیان کلیاتی از دیرینه این مجازات در اسلام و اهداف آن، با استناد به برخی از آیات قرآنی و روایات و بررسی نظرات مفسران و فقهای شیعه و سنی در خصوص آنها و نیز اشاره به برخی از حدود و تعزیرات که در آنها از مجازات حبس استفاده گردیده، علاوه بر اثبات مشروعیت این مجازات در نظام کیفری اسلام، جواز توسعه و تعمیم آن به غیر موارد منصوص نیز ثابت گردیده است. به طوری که با اثبات این تعمیم که البته بایستی با رعایت برخی از قواعد راجع به تعزیر از جمله قاعده مهم *مصلحت در تعزیرات* صورت بگیرد، می توان از این مجازات به عنوان یک مجازات بازدارنده نیز استفاده کرد.

واژگان کلیدی: مجازات حبس، زندان، مشروعیت مجازات حبس، حبسهای تعزیری، زندان در

اسلام.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
۶.....	بخش اول : کلیات و بررسی مبانی مشروعیت مجازات حبس.....
۸.....	فصل اول : تعاریف.....
۸.....	مبحث اول : مفهوم حبس در لغت
۱۱.....	مبحث دوم : مفهوم حبس در قرآن.....
۱۳.....	مبحث سوم: مفهوم حبس در روایات.....
۱۴.....	مبحث چهارم: مذاهب خمس.....
۱۵.....	گفتار اول: حنفیه.....
۱۵.....	گفتار دوم: مالکیه.....
۱۶.....	گفتار سوم: شافعیه.....
۱۷.....	گفتار چهارم: حنابله.....
۱۸.....	گفتار پنجم: امامیه.....
۱۹.....	فصل دوم: تاریخچه و اهداف مجازات حبس در اسلام.....

- مبحث اول : زندان در صدر اسلام ۲۰
- مبحث دوم : مجازات حبس در زمان امویان و عباسیان..... ۲۲
- مبحث سوم: اهداف مجازات حبس..... ۲۳
- گفتار اول : اصلاح مجرم..... ۲۴
- گفتار دوم: حفظ جامعه از مجرمین خطرناک ۲۶
- گفتار سوم: پیشگیری از تکرار جرم و عبرت دیگران ۲۷
- فصل سوم : ادله مشروعیت مجازات حبس..... ۲۹
- مبحث اول: قرآن کریم ۲۹
- گفتار اول: حبس محارب..... ۲۹
- گفتار دوم: حبس زن فاحشه..... ۳۶
- گفتار سوم: حبس اسیران..... ۴۰
- گفتار چهارم : حبس شهود و اهل کتاب بر وصیت..... ۴۱
- مبحث دوم: سنت..... ۴۵
- گفتار اول: سنت قولی..... ۴۶
- گفتار دوم: سنت عملی..... ۴۹
- مبحث سوم : عقل ۵۰

گفتار اول : مفهوم عقل..... ۵۱

گفتار دوم: مشروعیت مجازات حبس از دیدگاه عقل..... ۵۱

مبحث چهارم: اجماع..... ۵۳

گفتار اول : مفهوم اجماع..... ۵۳

گفتار دوم : مشروعیت مجازات حبس از دیدگاه اجماع..... ۵۴

بخش دوم : جایگاه مجازات حبس در کیفرهای اسلامی..... ۵۶

فصل اول : مجازات حد و تعزیر..... ۵۸

مبحث اول : حد..... ۵۸

مبحث دوم: تعزیر..... ۵۹

مبحث سوم : مقایسه حد و تعزیر..... ۶۰

فصل دوم : مجازات حبس به عنوان حد..... ۶۵

مبحث اول : ممسک..... ۶۶

مبحث دوم: سارقی که برای بار سوم دست به سرقت زده..... ۶۸

مبحث سوم : زن مرتده..... ۷۱

مبحث چهارم : آمر به قتل..... ۷۳

مبحث پنجم : مولی..... ۷۴

- ۷۶.....مبحث ششم: عبدی که به دستور مولایش مرتکب قتل شود.....
- ۷۹.....مبحث هفتم : ممثل.....
- ۷۹.....فصل سوم: مجازات حبس به عنوان تعزیر
- ۸۰.....مبحث اول: شاهد زور.....
- ۸۱.....مبحث دوم : کسی که موی زنی را بتراشد.....
- ۸۲.....مبحث سوم: عالم فاسق
- ۸۴.....مبحث چهارم: قاتل عامدی که قصاص نگردد.....
- ۸۵.....مبحث پنجم: طرار و مختلس.....
- ۸۶.....مبحث ششم: تارک نفقه زوجه
- ۸۷.....مبحث هفتم : غاصب ، خورنده مال یتیم ،خائن در امانت.....

بخش سوم: بررسی امکان تعمیم حبس تعزیری،

- ۹۱.....به غیر موارد منصوص.....
- ۹۳.....فصل اول : نظریه انحصار تعزیر در جلد.....
- ۹۳.....مبحث اول : استفاده از معنای لغوی تعزیر.....
- ۹۴.....مبحث دوم: تعبیر فقها.....

مبحث سوم : روایاتی که دلالت بر تعزیر با جلد دارند.....	۹۶
فصل دوم : نظریه تعمیم در مجازاتهای تعزیری.....	۹۸
مبحث اول : دلایل نقلی.....	۹۸
گفتار اول : اطلاق روایات.....	۹۹
گفتار دوم : عموم روایات.....	۱۰۴
گفتار سوم : الغای خصوصیت از روایات.....	۱۰۶
مبحث دوم : عناوین ثانویه.....	۱۰۹
مبحث سوم: اختیارات حاکم در تعزیر.....	۱۱۱
مبحث چهارم : آرای فقها.....	۱۱۳
فصل سوم: مبانی حقوقی تعمیم در مجازاتها.....	۱۱۸
مبحث اول : رعایت تناسب میان جرم و مجازات.....	۱۱۹
مبحث دوم: تفاوت در واکنش جامعه.....	۱۲۰
مبحث سوم : وصول به اهداف مجازات.....	۱۲۰
نتیجه.....	۱۲۳
فهرست منابع.....	۱۲۶

مقدمه:

بر اساس اصل چهارم قانون اساسی کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی و... باید بر اساس موازین اسلامی باشد. بنابراین مجازات و اجرای آن به عنوان بارزترین نمود هر حاکمیتی بایستی در نظام کیفری اسلام مورد توجه ویژه قرار بگیرد.

مسئله کیفرهایی می‌توانند در نظام کیفری اسلام اجرا گردند که مورد تأیید شارع مقدس اسلام بوده و با اهداف و مبانی اسلام هماهنگ و همسو باشند.

در نظام کیفری ما که بر اساس موازین اسلامی پایه‌ریزی گردیده، اغلب قوانین کیفری شامل مجازات‌های تعزیری و بازدارنده‌اند که مجازات غالب تعیین شده برای آنها نیز حبس است. از سوی دیگر یکی از سیاست‌های اصلی نظام قضایی در حال حاضر حبس‌زدایی مطرح شده، به نحوی که در برخی موارد مشاهده می‌شود وجود چنین مجازاتی مورد تردید قرار گرفته و اساس مشروعیت آن زیر سوال رفته است که در این تحقیق سعی در بررسی مشروعیت این مجازات از دیدگاه مذاهب خمس می‌گردد.

۱- بیان مسأله:

پرواضح است هر کیفری نمی‌تواند به عنوان مجازات در یک نظام اسلامی مطرح گردد، بلکه اجرای کیفر بایستی مورد تأیید شارع مقدس اسلام قرار گرفته و به عبارت دیگر مشروع باشد. در مجازات حبس با سلب آزادی، مجرمین به کیفر می‌رسند و آنچه که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار می‌گیرد پرداختن به این موضوع است که آیا سلب آزادی یا همان حبس، می‌تواند به عنوان یک کیفر مورد قبول شارع مقدس اسلام باشد و در تعیین مجازات مورد استفاده قرار بگیرد؟

در همین خصوص با بررسی مبانی مشروعیت مجازات حبس در قرآن، سنت و عقل و اجماع در صدد پاسخگویی به این سوال هستیم .

از سوی دیگر با فرض وجود موارد معدود و محدودی که در آنها به صراحت حکم به مجازات حبس داده شده است، با اخذ مبنا و بررسی امکان تعمیم این مجازات به عنوان یک مجازات تعزیری، سعی در امکان اثبات مشروعیت برای آن در سایر جرایم تعزیری شده است که دارای مجازات حبس به صورت منصوص نیستند .

۲- اهداف پژوهش :

همان گونه که گفته شد با توجه به حجم بالای مجازات حبس در قوانین کیفری از یک سو و توجه به این موضوع که در یک نظام اسلامی تمامی قوانین و مقررات بایستی منطبق بر موازین اسلامی باشد که اصل چهارم قانون اساسی نیز به آن اشاره دارد، لازم دیده شد کیفر حبس از دیدگاه نظام کیفری اسلام مورد بررسی و جایگاه آن در این نظام مورد تبیین قرار بگیرد .

به عبارت دیگر هدف از انجام این پژوهش اثبات مشروعیت مجازات حبس به ویژه در جرایم تعزیری و بازدارنده می باشد .

۳- ضرورت انجام تحقیق:

اهمیت اسلامی بودن مجازات‌ها از یک سو و محور قرار گرفتن مجازات حبس در نظام قضایی ما در مجازات‌های تعزیری و بازدارنده و نیز پیگیری سیاست‌هایی همچون حبس‌زدایی از سوی دیگر این ضرورت را ایجاب می کند تا به بررسی جایگاه این مجازات در نظام کیفری اسلام پرداخته شود.

۴- استفاده کنندگان از نتایج تحقیق:

دستگاه قضایی در تدوین لوایح قضایی، مجلس شورای اسلامی در بررسی و تصویب قوانین، محاکم کیفری دادگستری در تعیین مجازات حبس جهت مجرمین، سازمان زندانها در چگونگی رفتار با زندانیان

۵- سوالات پژوهش:

مهمترین سوالاتی که این پژوهش در راستای پاسخگویی به آن هستیم عبارتند از:

۱-۵- آیا حبس به عنوان یک مجازات مورد تشریح شارع مقدس اسلام قرار گرفته است؟ به عبارت

دیگر آیا این مجازات مشروعیت دارد؟

۲-۵- در صورت وجود سابقه‌ای شرعی برای مجازات حبس آیا این مجازات منحصر به موارد

منصوص است؟

۳-۵- آیا می‌توان از مجازات حبس به عنوان یک مجازات بازدارنده استفاده نمود؟

۴-۵- عقیده هر کدام از مذاهب خمسسه در تعیین حبس به عنوان مجازات چیست؟

۶- فرضیه‌های پژوهش:

فرضیاتی که در این پژوهش فرا روی محقق قرار می‌گیرند عبارتند از:

۱- مجازات حبس در قرآن کریم و برخی روایات مورد اشاره قرار گرفته و مواردی وجود داشته

که پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) حکم به این مجازات داده‌اند. لذا مجازات حبس دارای

مشروعیت است و تمامی مذاهب اسلامی بر این موضوع اتفاق نظر دارند.

۲- مجازات حبس منحصر به موارد منصوص نیست .

۳- از مجازات حبس می‌توان با حفظ قواعد راجع به تعزیر از جمله رعایت مصلحت، به عنوان

یک مجازات تعزیری و بازدارنده استفاده نمود.

۴- ظاهراً مجازات حبس مورد پذیرش مذاهب خمسیه قرار گرفته است.

۷- پیشینه تحقیق :

در بین تمام تحقیقات و پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه زندان و حبس مواردی یافت می‌شود که به بحث پیرامون موارد **حبس** در اسلام پرداخته شده اما در زمینه حبس به عنوان **یک مجازات** به صورت خاص و بررسی امکان تعمیم آن به سایر جرایم تعزیری که در آنها نص بر مجازات حبس وجود ندارد بحثی صورت نپذیرفته است. به عبارت دیگر در هیچ پایان نامه یا مقاله ای جایگاه این مجازات در اسلام مورد بررسی قرار نگرفته است.

۸- روش اجرای تحقیق :

شیوه انجام کار در این تحقیق به صورت تحلیلی و توصیفی و کتابخانه ای است. به این صورت که ابتدا با بررسی و تحلیل مبانی مجازات حبس در ادله شرعی قرآن، سنت، عقل و اجماع و نظرات هر یک از مذاهب خمسیه در خصوص هر کدام از آنها، سعی در امکان اثبات تعمیم مجازات حبس در موارد منصوص، به سایر جرایم تعزیری و بازدارنده شده است.

۹- قلمرو پژوهش :

در پژوهش حاضر به بحث پیرامون مشروعیت مجازات حبس در مذاهب اسلامی پرداخته شده است. و آراء مفسران و فقیهان اسلامی در این خصوص مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند.

۱۰- ساختار پژوهش :

پژوهش پیش رو از سه بخش تشکیل گردیده که ضرورت بررسی مبانی مشروعیت مجازات حبس در منابع چهارگانه قرآن، سنت، عقل و اجماع، پس از بررسی تعاریف، تاریخچه و اهداف این مجازات، آنها را در فصول مختلف بخش اول جای داده است .

در بخش دوم به لحاظ بررسی جایگاه این مجازات در کیفرهای اسلامی در دو فصل حد و تعزیر به بررسی موارد مجازات حبس در کیفرهای حدی و تعزیری پرداخته شده و در بخش سوم نیز به منظور بررسی امکان تعمیم مجازات حبس تعزیری به غیر موارد منصوص، در یک فصل به بررسی نظریه انحصار مجازاتهای تعزیری در جلد و در فصل دوم به نظریه تعمیم در مجازاتهای تعزیری پرداخته شده است.

بخش اول:

کلیات و

بررسی مبانی مشروعیت مجازات حبس

طرح بحث:

اولین گام برای تبیین هر موضوع، فهمیدن معنا و منظور آن موضوع است. چراکه ممکن است با برداشتهای گوناگون از یک موضوع، مفاهیم مختلفی از آن استفاده و برداشت شود.

به همین منظور در این بخش به بیان مفهوم و معنای مجازات حبس در لغت، قرآن کریم و روایات وارده و آراء فقها و مفسران اسلامی اعم از شیعه و سنی پرداخته می شود و سپس گذری بر تاریخچه این مجازات خواهیم داشت و در صدد پاسخگویی به این سوال خواهیم بود که آیا مجازات حبس سابقه ای در صدر اسلام و پس از آن داشته است یا خیر؟

پس از بیان این کلیات، به تبیین مبانی مشروعیت این مجازات پرداخته می شود. بدین منظور بایستی ادله مشروعیت این مجازات در ادله اربعه قرآن، سنت، عقل و اجماع مورد بررسی قرار گیرد، تا معلوم گردد که آیا چنین مجازاتی مورد تایید شارع مقدس اسلام می باشد یا خیر؟

در صورتی بتوان اثبات نمود که شارع مقدس اسلام، حبس را به عنوان یک مجازات پذیرفته و اجازه اعمال آنرا در مواردی داده است، نیمی از راه در جهت اثبات تعمیم این مجازات و استفاده از آن به عنوان یک مجازات در سایر جرایم پیموده خواهد شد. به همین منظور ابتدا به بررسی آیاتی از قرآن کریم که مستقیماً و یا ضمناً به مجازات حبس پرداخته اند اشاره و نظرات مفسران پیرامون استفاده از این آیات در خصوص مجازات حبس مورد بررسی قرار می گیرند و پس از آن با توجه به اینکه قریب به اتفاق موارد منصوص از مجازات حبس خواه به عنوان حد و یا تعزیر مستند به یکی از اخبار و روایات معصومین (ع) می باشند، به بارزترین این روایات که در آنها به صراحت حکم به مجازات حبس داده شده است اشاره

می‌گردد. سپس بحث از عقل و اجماع هم به عنوان دو دلیل تکمیلی در این خصوص، مورد اشاره
اجمالی قرار می‌گیرند.

فصل اول : تعاریف

در این فصل مفهوم حبس در لغت و قرآن کریم و روایات وارده در خصوص مجازات حبس و
مفاهیم مشابه آن مورد بررسی قرار می‌گیرد .

مبحث اول : مفهوم حبس در لغت

در آیات و روایات برای رساندن مفهوم مجازات حبس، از الفاظ متعددی از قبیل سجن، حبس، وقف،
امسک، اثب و سایر کلماتی که حاوی معنای ممنوعیت هستند استفاده گردیده است.

در ابتدای بحث یادآور می‌شویم که بایستی بین حبس و زندان تفاوت قایل شویم. چرا که حبس به
معنای مانع شدن است و منظور از مجازات حبس در شریعت اسلام نگه داشتن شخص و جلوگیری او از
تصرف آزاد در امورات زندگی اش می‌باشد. در حالی که زندان نام همان مکانی است که ما شخص را
تحت عنوان مجازات حبس در آنجا نگهداری می‌کنیم. به همین جهت استفاده از عباراتی همچون
مجازات زندان از باب تسامح و غلبه است .

از میان الفاظ متعددی که مفهوم مجازات حبس را می‌رسانند، دو لفظ سجن (زندان) و حبس به طور
مستقیم به بحث ما ارتباط پیدا می‌کنند .

تقریباً معنای حبس در بین علمای لغت یکسان است. در قاموس محیط در باب حبس آمده است:
حبس به معنای مانع شدن است و اسم مکان محبس بر وزن مقتل می‌باشد^۱. و در ماده سجن می‌گوید: سجنه

۱ - فیروزآبادی مجدالدین ، القاموس المحيط ، ذیل مواد حبس و سجن ، بیروت ، دارالجلیل . [بی تا]

و سجن با کسر سین به معنای محبس است و دارنده آن را سجان یعنی زندانبان گویند و سجين به معنای زندانی است.^۱

در لسان العرب در ماده حبس آمده است: حبسه یحبسه حبساً. واسم مفعول آن محبوس و حبیس می آید که به معنای زندانی شده است. واحتبسه وحبسه یعنی نگه داشت او را. و حبس کردن ضد آزاد گذاشتن است. تا آنجا که گوید والحبس والمحبسه و المحبس اسم مکان زندان است.^۲

و در ماده سجن گوید: سجن با کسر سین یعنی حبس و سجن با فتح سین مصدر است. سجنه، یسجنه ، سجنأ یعنی حبس کرد او را.^۳

جوهری در صحاح اللغة ذیل ماده حبس می گوید: حبس ضد آزاد گذاشتن است و حبسته و احتبسته به يك معنا است که هم لازم است و هم متعدی.^۴ و در ماده سجن می گوید: السجن والحبس، والسجن با فتح سین، مصدر هستند. وقد سجنه یسجنه، یعنی حبس کرد او را.^۵ و زبیدی در تاج العروس در ماده حبس می گوید: حبس یعنی مانع شدن و نگه داشتن، اسم مکانش بر وزن محبس است و اسم مفعولش بر اوزان محبوس و حبیس می آید. و در ماده سجن می گوید: سجنه، یسجنه سجنأ یعنی حبس کرد او را. و سجن با

۱- همان

۲ و ۳- ابن منظور، لسان العرب، ذیل موارد حبس و سجن، بیروت، موسسه دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۱۶ ق

۴ و ۵- جوهری اسماعیل بن حماد، صحاح اللغة، ذیل موارد حبس و سجن، بیروت نشر دارالمالین، [بی تا]

۶- زبیدی، مرتضی، تاج العروس، ذیل مواد حبس و سجن، بیروت، دارالفکر ۱۴۱۴ ق

کسر سین به معنای محبس است که در گفتار خداوند نیز آمده است که «رب السجن احب الی» و اگر با فتح سین باشد مصدر است و صاحب سجن را سجان گویند که به معنای زندانبان است.^۱

از آنچه که در تعریف حبس و سجن گفته شد معلوم می‌گردد که منظور از آنها ممانعت کردن شخص از تصرف آزادانه در امور خود است. البته بایستی یادآور شد که گرفتن مفهوم مجازات حبس از لفظ سجن (زندان) با توجه به اینکه این لفظ اشاره به مکان دارد و منظور بازداشت کردن شخصی در یک مکان مخصوص و مانع شدن از تصرف آزادانه اوست، از باب نامیدن مفهوم به نام یکی از مصادیقش می‌باشد. چرا که یکی از مصادیقای منع کردن جلوگیری کردن انسان از تصرف آزادانه است که از طریق قرار دادن او در محلی که برای این کار مهیا شده حاصل می‌گردد .

به طور خلاصه در تعریف مجازات حبس بایستی گفت: « حبس در شریعت اسلام نگه داشتن انسان در جای تنگ نیست بلکه مانع قرار دادن برای شخص و جلوگیری او از تصرف آزاد می‌باشد.»^۲

بنابراین نگه داری شخص در مکانی که مانع آزادی رفت و آمد و ارتباط او با سایرین باشد، به نحوی که وی اختیار چنین کاری را نداشته باشد، حبس نامیده می‌شود.

البته منظور از جلوگیری فرد از تصرف آزاد در امورات زندگی، هر نوع تصرفی را مانند تصرفات حقوقی در بر نمی‌گیرد بلکه همانطور که گفته شد مانع قرار دادن و محدود شدن شخص از جهت آزادی عمل در رفت و آمدها و محرومیت از تسهیلات رفاهی که زندانی در خارج از زندان به آنها دسترسی دارد مقصود نظر است.

۱ - همان

۲- طبسی، نجم الدین، موارد السجن فی النصوص و الفتاوی، قم، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۷۰ش، ص ۵۶۶

مبحث دوم : مفهوم حبس در قرآن :

لفظ سجن و نیز کلمه حبس به معنای شایع آنها در موارد فراوان در قرآن کریم وارد شده است. مثلاً کلمه سجن به صورت فعل در سه مورد در سوره یوسف آمده است^۱. و همچنین لفظ سجن به معنای اسم که به محل حبس گفته می شود در شش جای این سوره مبارکه به کار برده شده است.^۲

و نیز به همین معنا نهایتاً با لفظ مبالغه در سوره مبارکه مطففین در دو مورد وارد شده است.^۳

و با صیغه اسم مفعول فقط در یک مورد آن هم در سوره مبارکه شعرا آمده است.^۴

کلمه حبس هم به صورت فعل در دو مورد در قرآن کریم استعمال گردیده است.^۵ مفهوم زندان در قالب الفاظ دیگر غیر از لفظهای سجن و حبس نیز در قرآن بیان شده است. از جمله لفظ « وقف » که

۱- این موارد عبارتند از :

آیه ۲۵: « الا ان یسجن » ، و آیه ۳۲: « و لئن لم یفعل ما امره لیسجنن » ، و آیه ۳۵: « یسجننه حتی حین ».

۲- آیه ۳۳: « رب السجن احب الی مما تدعونی الیه » ، آیه ۳۶: « و دخل معه السجن فتیان » ، آیه ۳۹: « یا صاحبی السجن ءارباب متفرقون »،

آیه ۴۱: « یا صاحبی السجن اما احدکما »، آیه ۴۲: « فلبث فی السجن بضع سنین » ، آیه ۱۰۰: « اذا اخرجنی من السجن ».

۳- آیه ۷: « ان کتاب الفجار لفی سجنین » ، آیه ۸: « و ما ادریک ما سجنین »،

۴- آیه ۲۹: « لا جعنک من المسجونین ».

۵- آیه ۸ سوره هود : ليقولن ما یحسبه ، آیه ۱۰۶ سوره مائده : تحبسونهما من بعد الصلوه

با تمامی مشتقاتش در چهار مورد در قرآن کریم در آن معنی به کار برده شده است،^۱ که مفسران ننگه داشتن در تمامی این موارد را به معنای حبس کردن دانسته‌اند.^۲

لفظ «امسک» در یک مورد به معنای زندانی کردن و جلوگیری نمودن از هرگونه تصرف به کار برده شده است.^۳

همچنین لفظ «حصر» به معنای احاطه کردن و ممانعت نمودن در چند مورد در قرآن کریم در معنای زندانی کردن استعمال شده است. در یک مورد در آیه ۸ سوره اسرا می‌خوانیم:

«وجعلنا جهنم للكافرين حصيراً» که مفسران صراحت دارند به اینکه جهنم زندانی است که کفار در آنجا زندانی می‌شوند.^۴

در مورد دیگر در آیه ۱۹۶ سوره بقره می‌خوانیم «فان احصرتم فما استيسر من الهدى» یعنی اگر به جهت حبس و یا چیز دیگر از حج باز داشته شدید....

در این آیه فعل احصرتم نیز به تصریح قریب به اتفاق مفسرین به معنای حبس کردن آمده است.^۵

۱- آیه ۳۰ سوره انعام: ولو تری اذ وقفوا علی ربهم، آیه ۲۷ سوره انعام: ولو تری اذ وقفوا علی النار، آیه ۳۱ سوره سبأ: ولو تری اذ الظالمون

موقوفون علی ربهم، آیه ۲۴ سوره صافات: وقفوهم انهم مسؤولون

۲- طبرسی، فضل بن الحسن، مجمع البیان، بیروت، دار الفکر، ۱۴۱۴ق

۳- آیه ۱۵ سوره نسا: واللاتی یاتین الفاحشه... فامسکوهن فی البیوت

۴- طبرسی، فضل بن الحسن، همان، ج ۶، ص ۳۹۹ و فیض کاشانی، محسن، تفسیر صافی، بیروت، موسسه اعلمی ۱۴۱۵ق، ج ۱، ص ۴۵۱

۵- طبرسی، فضل بن الحسن، همان، ج ۲، ص ۲۸۹